

Mathias Gustavsson (tv) i samtal med Jarno Romppanen under workshop arrangerad av Svenska EnergiAskor på WorldBioenergy 2014

Forskningsprojekt undersöker drivkrafterna bakom återföring av aska till skogsmark

Det finns ett starkt stöd för att volymerna aska som återförs till skogsmark ska öka. Skogsstyrelsen uttalar tydligt stöd i frågan och har rekommendationer kopplat till uttag av avverkningsrester och kompensationsåtgärder. Energimyndigheten kopplar långsiktigt hållbara uttag av biobränsle till kompensationsåtgärder. Svenska EnergiAskor uttalar sig positivt. Miljörörelsen är även de positiva till askåterföring som en del av ett hållbart skogsbruk där ett uttag av grenar och toppar (grot) görs. Naturskyddsföreningens Bra Miljöval märkning för el och fjärrvärme har till exempel krav på askåterföring i sina kriterier för att godkänna biobränsleldade anläggningar. Och siffrorna talar sitt tydliga språk att större volymer aska skulle kunna återföras till skogsmark än vad som görs idag.

I ett forskningsprojekt finansierat av Göteborgs Energis stiftelse för forskning och utveckling undersöker vi vad som får vissa askproducenter att välja att återföra rena askor till skogsmark och andra att inte göra det. Fokus är på fjärrvärmeaktörer. Tekniken för att askåterföra har utvecklats och applicerats i Sverige sedan mer än 20 år. Fortsatt utveckling av teknik och hantering behövs men är inte det som isolerat kan resultera i större volymer återförd aska. Utveckling av affärsmodeller som gör askåterföring mer attraktivt för askproducenterna som hanteringslösning är ett viktigt område. Idag innebär till exempel askåterföring kortsiktigt en högre kostnad för askproducenten, men samtidigt i många fall även en mer komplex lösning jämfört med deponitäckning.

”Att knyta ihop de kretslopp som kan knytas ihop, i detta fall kretsloppet skog-biobränslen-rena träaskor och tillbaka till skogen, känns som självklart i skenet av allt tal om resurseffektivitet, miljöhänsyn och förnybara bränslen i samhället idag. Projektet syftar till att stödja att mer aska återförs till skogsmarker men det är inte troligt att man kan hitta en enda enkel patentiösning. Det handlar nog mer om ett antal små åtgärder som tillsammans gynnar

ökade volymer askåterföring i Sverige” säger projektledaren Mathias Gustavsson.

Det finns redan nu ett antal punkter som kan lyftas fram som drivkrafter hos fjärrvärmeföretag för att askåterföra rena träaskor. Att resurser skall användas effektivt och kretslopp skall slutas om så är möjligt kan ingå som en del av företagets miljöpolicy. Askåterföring, om askorna lever upp till krav enligt skogsstyrelsen, blir ett naturligt inslag kopplat till en sådan policy. Askåterföring som del av miljöhänsyn och miljöarbete i företaget kan lyftas i varumärkesstärkande verksamhet, som information till kunder och reklam. En policy gör dock liten nytta om den inte implementeras. Ofta hittar man en eldsjäl på företaget som ser värdet av askåterföring och denna kan vara en viktig drivkraft. Krav utifrån, som tex krav inom ramen för en miljömärkning eller kundkrav kan ytterligare bidra till att askan återförs. En drivkraft, som med stor sannolikhet kommer stärkas, är för askproducenterna att hitta möjligheter för askhantering av rena träaskor, som inte innebär deponitäckning, då dessa möjligheter blir färre i och med att deponierna i Sverige i allt större ut-

VD har ordet

EUs avfallsdirektiv har reviderats av Kommissionen, remissats och landat på Miljödepartementet. Avfallsdirektivet är ett av EUs viktigaste styrinstrument i arbetet i att ställa om länderna till mer hållbara samhällen. Målen sätts högt. EU ska ta klivet in i en cirkulär ekonomi, öka återvinningen markant och undvika förluster av värdefulla material.

De högre ambitionerna är bra. I genomsnitt deponeras 164 kg per person i EU per år, enligt Eurostat, i Sverige endast 3 kg. Hushållsavfall läggs på undermåliga soptippar i en rad länder, elskrot hamnar i fel händer och deponier läcker metangas. Det visar på möjligheterna till en stor förändring. Men steget till en cirkulär ekonomi är väldigt mycket större. Kopplingen till ändrade konsumtionsmönster saknas. Åtgärda Avfallsdirektivet de svåraste miljöfrågorna som avfall genererar? Innebär direktivet att dumpningen av miljöfarligt avfall, den som sker både inom och utom EU, kommer att upphöra? Kommer sophantering att skötas på ett miljömässigt bra och proffsigt sätt i hela EU? Gapar Kommissionen över för mycket?

Nja. Omvandlingen till att använda avfallet som en resurs är ett viktigt steg. Men ett flertal länder har en väldigt lång väg att gå. Kommissionen behöver vässa sina verktyg och jobba hårdare med efterlevnaden av avfallsdirektivet för att uppnå grunderna, annars riskerar direktivet att bli en tandlös tiger. Och ett tips. Avfallshanteringen fungerar uppenbarligen i en ett antal länder, däribland Sverige. Kommissionen borde studera och sprida framgångsfaktorerna i länder

Monica Lövström
VD Svenska EnergiAskor
monica.lovstrom@energiaskor.se

med fungerande avfallshandling och återvinning, och samtidigt sätta höga mål.

Fortsättning på nästa sida >>

Svenska EnergiAskor

Svenska EnergiAskor är ett branschorgan som arbetar för en miljöriktig hantering av askor från energiproduktion. Målet är ett hållbart energisystem där askorna i så stor utsträckning som möjligt återanvänds och ingår i kretsloppet.

Vår utmaning

I Sverige alstras årligen 1,5 miljoner ton askor varav drygt 1 miljon ton återanvänds, merparten för att täcka gamla hushållsdeponier. Sluttäckningen kommer dock att minska betydligt inom ca 10 år. Därför krävs nya användningsområden.

>>

sträckning nu är täckta. Samtidigt finns barriärer som verkar mot att askproducenter väljer att återföra rena träaskor till skogen. Dessa manifesteras framförallt i den högre kostnad som askåterföringen innebär jämfört med sluttäckning av deponi. En förutsättning rent generellt är att det finns ett förtroende inom organisationen för askåterföring som något vettigt i största allmänhet och som bidrar positivt till miljön i skogen. En annan barriär kopplar till affärsmodellen och svårighet att hitta entreprenörer som kan åta sig askåterföringsuppdrag på ett affärsmässigt och professionellt sätt. I vissa områden i Sverige finns entreprenörer och detta är inte ett stort problem, men i andra delar av landet är situationen en annan. En ytterligare utmaning är att askors kemiska sammansättning varierar och kan innebära att gränsvärden enligt skogsstyrelsens rekommendationer överskrids i vissa fall. Detta skapar en osäkerhet hos askproducenten i avseende på möjligheten att kunna återföra askorna

vilket kan verka som en barriär i vissa organisationer.

Det som beskrivits här är preliminära resultat av ett pågående forskningsprojekt. Projektet ifråga kommer avslutas i december 2014. Studien baseras till stor del på intervjuer med aktörer inom fjärrvärmesektorn, där aspekter om drivkrafter och motivationer kopplat till den askhanteringsmetod som återfinns på anläggningarna, diskuteras. Andra aktörer som myndigheter, entreprenörer inom askåterföring och askhantering, och forskare ingår även de i studien i syfte att bredda och nyansera resultaten.

Vill ni komma i kontakt med projektet för att ge synpunkter eller kanske dela med er av erfarenheter så är ni välkomna att kontakta Mathias Gustavsson på IVL Svenska Miljöinstitutet (031-725 62 95, mathias.gustavsson@ivl.se) som är projektledare.

Höjd deponiskatt

I regeringens budgetproposition för 2015, föreslås en höjning av deponiskatten från dagens 435 kr per ton till 500 kr per ton. Dessutom föreslår regeringen höjd skatt på naturgrus, från dagens 13 kr per ton till 15 kronor per ton. Båda höjningarna har ikraftträdande 1 januari 2015.

Tvetatippen

Påverka uppdateringen Naturvårdsverkets handbok

Arbetsmöte för att diskutera uppdatering av Naturvårdsverkets handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten"

Den första oktober bjöd Svenska EnergiAskor in till ett arbetsmöte för att diskutera kommande uppdatering av Naturvårdsverkets handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten". Syftet med mötet var att samla in erfarenheter från aktörer som använt eller försökt använda handboken. Har handboken varit ett stöd i arbetet? Har mer avfall kommit till användning? Vilka brister ser aktörerna i handboken och vad saknas?

Under diskussionerna kom man entydigt fram till att handboken inte har fungerat som önskat, den

underlättar inte användningen av restmaterial. Miljöbedömningen måste vara platsspecifik och detta tas inte upp i handboken. Man framhöll vikten av att användningar av restprodukter ska vara anmälningsärenden och inte vara tillståndspliktiga – det senare är för komplicerat och då kommer användningen inte att bli av.

Alternativet är att vi måste öppna nya deponier nära städerna om vi inte lyckas få in restprodukter i kretsloppet. Något annat som man kom fram till var att ansvarsfrågan måste lösas

för att kunna satsa på återvinning. Det handlar om restprodukter från samhället som ska tas om hand och det är alltså ett samhällsproblem.

Handboken bör även vara ett tydligare stöd för myndigheter – området mellan mindre än ringa risk och MKM är en "svart box". Sverige har mycket att lära av andra länder, tex Holland och Danmark.

Nästa möte arrangeras den **2 december**. Om det finns intresse att delta, kontakta monica.lovstrom@energiaskor.se

Aktuellt!

Askdagen

21 april 2015, Stockholm

Program och anmälan
kommer i januari på
www.energiaskor.se